

цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Г. Г. Грищенко. – Харків, 2015. – 234 с.

2. Отраднава О.О. Недоговірні зобов'язання в цивільному праві України: навч. посіб. / О.О. Отраднава. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 240 с.

3. Чернілевська О. Спеціальні умови виникнення зобов'язань із відшкодування шкоди, завданої спільно кількома особами / О. Чернілевська // Підприємництво, господарство і право. – 2016. - № 11. – С. 58-61

4. Шевченко Г.Н. Солидарные обязательства в российском гражданском праве / Г.Н. Шевченко [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/v/solidarnye-obyazatelstva-v-rossiyskom-grazhdanskom-prave><https://cyberleninka.ru/article/v/solidarnye-obyazatelstva-v-rossiyskom-grazhdanskom-prave> -

УДК 347.77.043

Стахира Г. М.

*аспірант кафедри цивільного права і процесу,
Тернопільський національний економічний університет*

Науковий керівник:

д.ю.н., доцент, завідувач кафедри цивільного права і процесу ТНЕУ

Калаур І. Р.

ЦИФРОВИЙ КОНТЕНТ ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Цифрова революція ХХ століття кардинально змінила уявлення про речі, як предмети матеріального світу, щодо яких виникають цивільні права та обов'язки. Поява цифрового контенту у формі аудіовізуальних творів, комп'ютерних програм, електронних книг, хмарних технологій зумовила необхідність розробки ефективного механізму правового регулювання їх обігу.

Так, на даному етапі ключовим актом, що закріплює вектор розвитку європейської економіки і права виступає «Цифровий порядок денний для Європи» (Europe Digital Agenda). Що стосується України, то проект документу подібного змісту під назвою «Цифровий порядок денний України 2020» вперше презентовано у грудні 2016 р. Серед ключових цілей, котрих має досягнути Україна на шляху побудови цифрового ринку – є забезпечення нормативно правового регулювання відносин пов'язаних із обігом цифрового контенту [1].

Особливістю цифрового контенту є його подвійна правова природа. Адже, укладаючи цивільно-правові договори, предметом яких виступає цифровий контент, сторони часто стикаються із необхідністю додаткового регулювання відносин пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності творців цифрового контенту. У сфері цивільного права – ключовими елементами що потребують нормативного регулювання виступають: спосіб укладення договору, права та обов'язки сторін, серед яких обов'язок надання доступу до он-лайн сервісу чи оплата за надані послуги. Натомість право

інтелектуальної власності, зокрема авторське регулює використання цифрового контенту як твору.

Варто відзначити, що вітчизняне законодавство, зокрема Закони України «Про авторське та суміжні права», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» не дає загального поняття твору, проте визначають окремі його категорії, серед яких: службовий твір, твір архітектури, твір образотворчого та ужиткового мистецтва. У даних актах містяться визначення і деяких об'єктів, що виступають цифровим контентом, а саме: комп'ютерної програми, відеограми, аудіовізуального твору, тощо.

Вітчизняне законодавство не містить будь-яких обмежень чи застережень відносно дії права інтелектуальної власності у мережі Інтернет. При цьому основними напрямками захисту вищезазначених прав є: текстовий зміст (контент) веб-сайту як об'єкт авторського права на літературний твір, графічні елементи (дизайн) сайту як об'єкт авторського права на графічний твір, доменне ім'я як об'єкт права на торговельну марку чи фірмове найменування, сайт як програмне забезпечення (об'єкт авторського права), бази даних та комп'ютерні програми як об'єкти авторського права, тощо [2, 105].

Проте особливого захисту при укладенні цивільно-правових угод предметом котрих виступає цифровий контент потребують не тільки творці такого контенту, а й споживачі. Адже саме до них найчастіше скеровуються претензії, щодо неліцензійного використання цифрового контенту. Зокрема, поширеними стають випадки так званого *copyright trolling*, коли споживачам пред'являється вимога заплати матеріальної шкоди, що виникла у наслідок незаконного та несанкціонованого використання цифрового контенту в Інтернеті, навіть якщо таке використання зумовлене недостатньою обізнаністю користувача чи його необережністю [3].

Тому важливим є питання подвійного нормативного регулювання правовідносин обігу цифрового контенту. Закріплення положення, відповідно до якого виконавець договору надання послуг, предметом яких виступає цифровий контент повинен володіти ліцензією на його використання. Необхідним видається максимально посилити відповідальність операторів платформ, котрі розміщують не ліцензійний цифровий контент.

З поширенням творів у формі цифрового контенту в мережі Інтернет тісно пов'язано також виникнення нового виду ліцензії, так званої - *Creative Commons*. Даний вид ліцензій спеціально розроблений для захисту авторських прав у цифровому середовищі. *Creative Commons* надає можливість авторам визначати засади використання їхніх творів у мережі Інтернет, а також містить спеціальні ресурси, що дозволяють виявляти та протидіяти несанкціонованому використанню творів он-лайн. Ліцензії зазначеного типу поширюються у мережі на необмежене коло користувачів, тобто автор надає дозвіл на використання його твору протягом усього терміну дії авторського та суміжних прав [4]. Даний вид ліцензії використовують такі відомі цифрові он-лайн платформи як *You tube*, *Flickr*, *SoundCloud*, через пошукові системи котрих користувач може з легкістю знайти відповідний твір.

Проте даний вид ліцензії не є досконалим, законодавцю слід закріпити чітке нормативне регулювання її дії та обсягів. Адже *Creative Commons* не

містить однозначних положень щодо форми вираження, сторін такого правочину та допустимості відмови від майнових авторських прав на підставі ліцензії даного виду.

Підсумовуючи вищесказане, зазначимо що цифровізація економіки, зміна форми вираження матеріальних об'єктів потребує ефективного законодавчого регулювання. Поява у цивільному обороті цифрового контенту, що містить дуалізм прав (як звичного переліку речових прав так і права інтелектуальної власності) зумовлює необхідність розробки механізму правового регулювання для захисту як авторів творів, що набули форми цифрового контенту, володільців цифрових платформ та інших сервісів, через які уможливлується доступ до цифрового контенту, так і споживачів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Цифровий порядок денний України 2020.* URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 04.04.2018).
2. Мілаш В. *Поняття та природа цифрового контенту в межах господарського обороту. Підприємництво, господарство і право.* 2017. № 12. С. 102 -106.
3. Wyrwiński M. *Opinia w sprawie Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetów Regionów «Strategia Jednolitego rynku cyfrowego»* URL: http://www.prawoautorskie.gov.pl/media/Komunikat_DSM_/Opinia_na_temat_Jednolitego_Rynku_Cyfrowego_Wyrwinski_UJ.pdf (дата звернення: 04.04.2018).
4. *Creative Commons Ukraine.* URL: <http://www.creativecommons.org.ua/about-creative-commons> (дата звернення: 04.04.2018).

УДК 347

Цвігун І. М.

*аспірант, викладач кафедри цивільного права і процесу
Тернопільський національний економічний університет*

ПИСЬМОВІ ЗАЯВИ УЧАСНИКІВ - ОКРЕМІ НОВАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Правова визначеність проблем, з такою метою громадяни звертаються до суду. Порядок та спосіб звернення регулюється відповідними процесуальними кодексами, дотримання яких є обов'язковим для учасників процесу.

На сьогоднішній день новели впроваджені у процесуальні кодекси викликали жваву дискусію в правничому середовищі. Натомість практичне застосування нових інструментів є доволі складним та потребує уваги. Пригадаємо, що 15.12.2017 набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства та інших законодавчих актів» від 03.10.2017 № 2147- VII.